

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Факультет музичного мистецтва

Кафедра народних інструментів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
проректор з навчальної роботи

(підпис)
“ ____ ” _____ 2009 р.

ДИРИГЕНТСЬКО-ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА

**Програма навчального курсу
(за вимогами кредитно-модульної системи)
для студентів спеціальності 6.020205 “Музичне мистецтво”
спеціалізації “Народні інструменти”**

Рівне – 2010

ББК 85. 315. 1 р
П – 78
УДК 785. 11

Друкується за рішенням науково-методичної ради РДГУ
(протокол № 2 від 25 листопада 2009 р.)

**Мельничук С.Ф. ДИРИГЕНТСЬКО-ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА.
Програма навчального курсу (за вимогами кредитно-модульної системи)
для студентів спеціальності 6.020205 “Музичне мистецтво”. – Рівне:
РДГУ, 2010. – 15 с.**

Автор-укладач: завідувач кафедри народних інструментів ІМ РДГУ,
проф. **Мельничук С.Ф.**

Рецензенти: професор кафедри народних інструментів, декан
факультету музичного мистецтва **Димченко С.С.**;
заступник декана факультету музичного мистецтва,
доцент кафедри гри на музичних інструментах
Никон О.К.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою народних
інструментів ІМ РДГУ (протокол № 4 від 18 листопада 2009 р.)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

“Диригентсько-оркестрова практика”

1. ОПИС ПРЕДМЕТУ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Предмет: Диригентсько-оркестрова практика

Курс: IV Підготовка бакалавра	Шифр, спеціальність освітньо- кваліфікаційного напряму	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 Національний кредит: 2 Навчальних модулів: 1 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 108 Тижнів: 29 Годин на тиждень: 2 Ауд. занять: 58	Шифр, назва напряму: 0202 “Мистецтво” Шифр та назва спеціальності: 6.020204 “Музичне мистецтво” Спеціалізація: “Народні інструменти” Освітньо- кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Рік підготовки: IV Семестри: VII, VIII Практичні заняття: 58 Самостійна робота: 50

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Спираючись на комплекс знань, умінь і навичок, отриманих студентами у процесі вивчення спеціальних дисциплін та на музично-теоретичних і музично-практичних заняттях, сприяти вихованню професійних якостей та розвитку практичних навичок диригентської майстерності.

3. ПРОГРАМА

Вступ

“Диригентсько-оркестрова практика” – одна з найважливіших дисциплін у підготовці керівників оркестру народних інструментів.

Заняття з диригентсько-оркестрової практики формують спеціальні практичні знання з організації оркестру, методики роботи з ним, організації навчального і творчого процесу.

В основу програми закладено принципи цілісності, науковості і доступності навчання, свідомості й активності музикантів у репетиційному процесі, засвоєння знань і набуття професійних навичок диригентської практики.

Основні завдання курсу:

- практично закріпити теоретичні знання, які отримали студенти під час вивчення лекційних курсів з методики викладання диригування, методики навчання гри на музичні інструментах, методики роботи з оркестром народних інструментів;
- сформувати необхідні навички настроювання інструментів, оркестрових груп та загалом цілого оркестру;
- сформувати навички роботи над партитурою твору, розуміння її змісту і характеру, визначення правильного темпу, дотримання характерних позначень партитури, тощо;
- у процесі колективної гри – вимагати від учасників оркестру чистоти інтонування, правильного звукотворення, штрихів, динамічних відтінків, фразувань, метроритмічних малюнків, тощо;
- закріпити отримані на індивідуальних заняттях знання мануальної техніки диригування (передавати за допомогою жестів характер твору, засоби музичної виразності, показувати вступи окремим виконавцям або цілій групі, знімати і ставити фермати, правильно здійснювати дроблення долей такту та дотримуватись авторських позначень).

У процесі вивчення дисципліни “Диригентсько-оркестрова практика” студенти повинні **знати**:

- історію становлення і розвитку оркестрів народних інструментів;
- види і типи оркестрів народних інструментів;
- технічні та динамічні можливості кожного інструмента;
- роль кожної оркестрової групи оркестру;
- динамічні можливості оркестру;
- таблиці музичних термінів, виконавських штрихів, діапазону та аплікатури інструментів.

Відповідно до кваліфікаційної характеристики у процесі занять в оркестровому класі студенти повинні **вміти**:

- планомірно здійснювати процес розучування репертуару з оркестром;
- здійснити постановку власних перекладів, інструментовок для відповідного складу оркестру;
- досягнути злагодженості елементів оркестрової звучності;
- настроїти будь-який інструмент та групи оркестру;
- ознайомити оркестрантів з автором твору, розкрити його зміст, вказати на історичні факти, конкретні події, які спонукали композитора до написання твору.

Вимоги до форм контролю (академконцерт):

- підготувати один твір для українського оркестру народних інструментів;
- зробити аналіз твору, розкрити його художній і тематичний зміст.

Під час підготовки до академконцерту, студент повинен володіти комплексом знань: відомостями про автора твору, стилістичними особливостями, концепцією образного втілення музичного матеріалу, особливостями інтонаційного мислення, тонально-ладовою, гармонічною та метро-ритмічною характеристиками, усвідомленням комплементарно-фактурного викладу музичного матеріалу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Модуль 1

Вивчення специфіки оркестрового виконавства. Знайомство з оркестром (його кількісний та якісний склад, розташування оркестрових партій, роль диригента). Вивчення основних функцій оркестрового твору (тема, підголосок, педаль, супровід, фігурація, тощо), які виконуються усім оркестром та окремими партіями. Знання правил колективного музикування (здатність чути інших учасників колективу, формування “чуття партнера”, формування навичок контролю й оцінки власних виконавських дій інших учасників колективу).

Настроювання оркестру народних інструментів відповідно до професійних вимог. Настроювання інструментальних груп відповідно до звукового еталону. Настроювання за допомогою методів розділеного (ланцюгового) та нерозділеного (гармонічній вертикалі). Досягнення чистоти інтонації струнних інструментів.

Робота по голосах у оркестрових групах та оркестрі в цілому. Відпрацювання окремих деталей і складних місць (точне відтворення нотного тексту, досягнення якості звучання, удосконалення штрихів і виконавських

прийомів, досягнення правильного метроритму і динамічних відтінків), ансамблева робота в групах оркестру та цілому оркестрі.

Техніка передавання мелодичних ліній від одних голосів до інших. Особливості роботи над штрихами, синкопами, ферматами відповідно до звучання tutti оркестру та оркестрових груп. Диригенту та студенту-оркестранту необхідно виробити вміння чути звучання голосів всього оркестру, техніку передачі мелодичних ліній від одних інструментів до інших, від однієї оркестрової групи до іншої, дотримуючись при цьому злагодженої ансамблевої гри та спільного відтворення основних засобів музичної виразності.

Модуль 2

Робота над динамікою звучання “f”, “sp”, “sf”, “crescendo”, “diminuendo” відповідно до tutti оркестру, оркестрових груп. У процесі роботи з оркестром керівник набуває музично-виконавських навичок, які пов’язані з правильним трактуванням динаміки, несподіваних переходів від одного нюансу до іншого, що є базовими під час роботи над художнім змістом творів.

Робота над фразуванням в процесі поєднання інструментальних груп в оркестровому tutti. Музичне фразування складає одну з найбільш захоплюючих сторін виконавської творчості, в якій повно і яскраво виявляються індивідуальні риси оркестру народних інструментів, стиль і манера його гри, інтерпретація, музична культура та емоційність.

Відпрацювання елементів музичної виразності. Музична виразність є основою передачі художнього змісту твору, що включає в себе відображення його емоційного настрою та характерних ознак стилю та форми. У процесі роботи над основними засобами музичної виразності додаються й специфічні: вклад фактури музичних творів у багатотембральному звучанні, співвідношення окремо взятих різноманітних акордових звуків оркестровими групами, динамічні й темброві співвідношення та протиставлення звучання оркестрових груп, різнопланове відтворення певних ритмічних малюнків, використання значної кількості штрихів, тощо.

Робота над динамічною градацією від “p” до “f”, “f” до “p”, “pp” до “ff”, “ff” до “pp” у технічному вирішенні “crescendo subito” – звучанні. Поряд з основними динамічними відтінками “f” і “p” важливе місце в музичній практиці займають динамічні нюанси, пов’язані з поступовою або різкою зміною сили звучання. Керівник повинен уміти зіставляти звучання неоднакової сили, поступово послаблюючи або посилюючи звучання від визначеної початкової та кінцевої сили звуку, уміти відтворити тривалі й швидкі наростання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Модуль 1

Удосконалення навичок гри в умовах використання виконавської техніки “accelerando” та “ritenuto” з окремими виконавцями, оркестровими групами, а також і tutti. Музичний матеріал, що супроводжується різними темповими змінами, сприяє розвитку зорового контакту з диригентом та загального відчуття ансамблю як між партнерами по групі, так і в цілому оркестрі.

Специфіка ансамблевої роботи з оркестровими групами. Анасамблева робота є важливою ланкою узгодженості виконання музичних творів, досягнення чистоти інтонування, темпоритмічного і динамічного ансамблю, тощо. Ансамблі можуть бути різні за складом і складатися з однорідних або різнохарактерних інструментів. Ансамблева робота також передбачає об'єднання інструментів в окремі оркестрові групи.

Робота над драматургічною архітектонікою твору. Робота над драматургією допомагає точно передати художній зміст твору та в повному об'ємі розкрити творчий задум композитора.

Методика роботи над технічними особливостями у звучанні tutti. Використання оркестрового tutti є одним з найважливіших компонентів спільного відтворення нотного матеріалу, що потребує від диригента та музикантів візуального, чуттєвого та емоційного взаємозв'язку.

Модуль 2

Жанрово-стилістична специфіка виконання авторських творів для оркестру народних інструментів та обробок для різноманітних складів. Диригент набуває практичних навичок виконання творів, які вбирають в себе різноманітні напрями і стилі.

Специфіка роботи над оркестровим супроводом для соліста-вокаліста, інструменталіста, вокального ансамблю. Особливу увагу необхідно приділити досягненню співвідношення звучання між оркестром та солістом, вокальним ансамблем. Необхідно вимагати від студентів відносно тихого злагодженого звучання (оркестр має знаходитись ніби на задньому плані), вслухатись у головну мелодичну лінію і другорядні акомпануючі партії, зставляти силу звучання свого інструменту із звучанням сольної чи ансамблевої гри, слухати соліста та уважно слідкувати за жестами диригента, який координує загальний баланс звучання.

Формування художньо-творчих якостей у творах з складною ритмічною і гармонічною фактурою. У процесі навчально-творчої роботи

диригенти не тільки опановують навичками технології оркестрового виконавства, але й засвоюють важливі аспекти художньо-творчої діяльності: відчуття форми, характеру музики; інтерпретацію музичних творів, емоційно-естетичні переживання художніх образів, асоціацій, емпатичні взаємозв'язки.

Відпрацювання специфічних техніко-виконавських елементів оркестрової гри. Відпрацювання на художньому матеріалі, який передбачає використання складних загострених ритмічнотонаційних малюнків в оркестрових групах. Вони служать для контрастування або підкреслення окремих сольних епізодів, що впливає на динаміку твору. У процесі їх виконання студенти повинні навчитися досягати між партнерами ансамблевої узгодженості в штриховій атаці, силі звучання, тембровому забарвленні, тощо.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Тема	Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1	30	24
<u>Модуль 1.</u> Вивчення специфіки оркестрового виконавства. Настроювання оркестру відповідно до професійних вимог.	14	12
<u>Модуль 2.</u> Робота по голосах у оркестрових групах та оркестром в цілому. Техніка передавання мелодичних ліній від одних голосів до інших. Особливості роботи над штрихами, синкопами, ферматами відповідно до звучання tutti оркестру та оркестрових груп.	16	12
Змістовий модуль 2	28	26
<u>Модуль 1.</u> Робота над динамікою звучання “f”, “sp”, “sf”, “crescendo”, “diminuendo” відповідно до tutti оркестру, оркестрових груп. Робота над фразуванням та якістю звуковидобування на основі інструктивного і технічно-виконавського матеріалу.	14	14
<u>Модуль 2.</u> Відпрацювання елементів музичної виразності. Робота над динамічною градацією від “p” до “f”, “f” до “p”, “pp” до “ff”, “ff” до “pp” у технічному вирішенні “crescendo subito” – звучанні.	14	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Успішність самостійних занять студентів залежить від вміння правильно та раціонально організовувати свій час для занять. Самостійна підготовка програми вимагає від студентів підвищення активності, творчої ініціативи. Важливого значення набуває:

- ◆ вміння планувати роботу;
- ◆ робота над оркестровими партіями, репертуаром малої форми складності;
- ◆ робота над технікою оркестрового виконавства (засвоєння необхідних штрихів, специфічних прийомів гри, які є характерними для народно-інструментального виконавства);
- ◆ удосконалення індивідуальної технічної майстерності: робота над вправами, імпровізаційними соло, тощо;
- ◆ вміння аналізувати, контролювати, критично оцінювати результати своєї роботи.

Навчально-творчі завдання

У навчальній програмі диригентсько-оркестрової практики особливе місце посідають такі навчально-творчі завдання:

- формування художньо-творчого підходу до відтворення музичного матеріалу;
- розвиток імпровізаційних навичок відповідно до характеру та стилю твору;
- розвиток творчого уявлення, художнього мислення.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні (розповідь, пояснення, бесіда);
Практичні (показ-демонстрація живого виконання);
Стимулювання й мотивації (заохочення, інтерес до навчання);
Перевірки та виявлення знань, умінь й навичок.

7. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час поточного або підсумкового контролю.

Орієнтовна оцінка видів навчальної діяльності студентів у рейтинговій системі з дисципліни “Диригентсько-оркестрова практика” кафедри народних інструментів

№ з/п	Вид навчальної роботи	Оціночні бали
1. Обов'язкові		
1.1. Систематичність і активність у роботі		
1.1.1.	Відвідування оркестрових занять та якість підготовки до них	1 бал за одну академічну годину
1.1.2.	Своєчасна здача форм контролю	2 бали
1.1.3.	Якість підготовки оркестрової партитури до репетицій	1-6 балів
1.1.4.	Уміння ставити перед оркестрантами художньо-виконавські завдання	2-8 балів
1.1.5.	Володіння професійними якостями	20 балів
1.1.6.	Вміння студентів організувати та творчо налагодити репетиційний процес	10 балів
1.2. Виконання модульних завдань		
1.2.1.	Засвоєння студентами оркестрової партитури	2-6 балів
1.2.2.	Готовність оркестрових творів до концертного виконання	2-8 балів
1.2.3.	Інші види робіт за вимогою керівника	5 балів
2. За вибором студента		
2.1.	Підготовка доповіді на наукову конференцію	10 балів
2.2.	Підготовка наукової статті	15 балів
2.3.	Підготовка рефератів	8 балів
3. Заохочувальні бали		
3.1.	Участь у різноманітних концертних програмах, конкурсах, фестивалях, тощо	20 балів

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ (обов'язкових), ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ (за кредитно-модульною системою курсу)

Змістові модулі										Сума	Підсумковий контроль
змістовий модуль 1					змістовий модуль 2						
М.1	М.2	М.3	М.4		М.1	М.2	М.3	М.4		100	академ- концерт
10	10	15	15		15	10	15	10			

Шкала оцінювання

90-100 балів – відмінно (A);

75-89 балів – добре (BC);

60-74 бали – задовільно (DE);

40-59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-39 балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

9. ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК РЕПЕРТУАРУ

I. Народні обробки та твори українських авторів

1. Ленець, обр. укр.нар.пісні	“Рева та стогне Дніпр широкий”
2. Ф.Гладкий, аранж. О.Приходька	“Заповіт”
3. Аранж. О.Приходька, укр.нар.пісня	“Розпрягайте, хлопці, коні”
4. Обр. О.Приходька Козацький марш	“Січ іде”
5. В.Гуцал	“Жартівливий танок”
6. О.Приходько за мотивами музики Б.Буєвського до однойменного к/ф “Веселі Жабокричі”	“Гусачок”
7. Обр. А.Широкова	“Ти ж мене підманула”
8. О.Кривенчук обр. укр.нар.пісні	“На городі чорна редька” (для фольк. вок. ансамблю з оркестром)
9. О.Приходько обр. укр.нар.пісні	“В кінці греблі шумлять верби”
10. Обр. П.Костенка	“Ой під вишнею”
11. В.Лістратов обр. укр.нар.пісні	“Вишиванка” з солістом (вокал)
12. Злотник-В.Івасюк	

II. Народна музика інших народів

1. Аранж. О.Приходька
 2. Аранж. О.Приходька
 3. Ф.Дрдля
 4. А.Двоскін
 5. А.Мачаваріані
 6. Б.Векслер
- грузинська нар. пісня “Чонгурі”
румунська хора та сирба з солістом (сопілка, най)
“Угорський танець”
“Грецька рапсодія”
“Сочедао”
“Циганське полум’я” (з акордеоном соло)

III. Лірична естрадна музика

1. А.Бабаджян
 2. Д.Русос
 3. Лара Фабіан
 4. Є.Дога
 5. А.Цфасман
 6. Е.Моріконе
 7. М.Легран
 8. Ю.Дранга
 9. Д.Тухманов
- “Ноктюрн” з солістом (фортепіано)
“Сувенір” (з акордеоном соло)
“Адажіо”, аранж. О.Приходька з солістом (саксафон)
“Вальс”
“Лірична румба”
“Ради любви можно и умереть”
“Я еще не жил так никогда”
“Черноглазая казачка” (з акордеоном соло)
“День Победы”

IV. Естрадні твори

1. С.Мінеллоне
 2. А.Бабаджян
 3. Ф.де Брайто-Ф.Трінідад
 4. В.Губанов
 5. Ю.Рибчинський
 6. Б.Векслер
 7. Б.Векслер
 8. Ян Табачник
- “Мама Марія”, аранж. О.Приходька
“Поверни мені музику” з солістом (саксафон)
“Гарем”
“Веселий уїкенд”
“Зелен клен” (для вок. квартета з оркестром)
“Картинки Куби”
“Іспанський танець” (з акордеоном соло)
“Віват аккордеон” (з акордеоном соло)

9. Астор П'яццолла	“Танго”
10. В.Бельтрамі	“Потяг”
11. Г.Розенбергс	“Пасадобль”
12. П.Андерсен	“Віва Вікторія”
13. Карел Свобода	“Співак”
14. Р.Бажилін	“Карамельний аукціон”
(з акордеоном соло)
15. Е.Генацци	“Віртуальний Буратіно”
16. Із репертуару групи “Ера	“Амено” (для хору з оркестром)
17. Рік Алісон	“Зима”, аранж. О.Приходька

V. Авторська музика

1. М.Тищенко	Концерт для домри з оркестром
Ля-мінор
2. В.Власов	“Зимовий ескіз”
3. В.Подвала	“Марш-гротеск”
4. А.Шалаєв	“Веселий годинник”
5. А.Білошицький	сюїта “З глибини віків” (6 частин)
6. В.Лістратов	“Елегія”
7. К.Домінчен	дуєт Купави та Мізгіря з балету
“Снігуронька”
8. Фр.Таррега	“Повернення в Альгамбру” аранж.
О.Приходька
9. Муз. Сидорова, сл. А.Пашкіна-
Сердока	“Ой моя калино” (для хору
з оркестром)
10. Муз. Н.Глансберга, сл. Ж.Планте	“Гранд бульвари” (для хору
з оркестром)
11. І.Марченко	Прелюд
12. А.Молчанов	“Романс Женьки” з к/ф “А зори
здесь тихіє”
13. М.Будашкін	Концерт для домри з оркестром
14. Г.Свірідов	“Тройка” із сюїти “Заметіль”
15. А.Білошицький	“Облака Гранаді”
16. Ю.Шевченко	“Гумореска” з солістом (домра)
17. Є.Дербенко	“Диліжанс”
18. В.Гуцал	“Березнянка” з солістом (цимбали)

10. ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Барсова І. Книга про оркестр. –К.: Муз. Україна, 1981. – 174с.
2. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – К.: Муз. Україна, 1981. – 111с.
3. Ержемский Г. Психология дирижирования. – М.: 1988.
4. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. – М.: 1972.
5. Колесса М. Основи техніки диригування. – К.: 1981.
6. Лисенко-Дністровський М.В. Українське народне інструментознавство. /М.В.Лисенко-Дністровський, С.Л.Марцинковський, Г.П.Турчин. –Рівне, 1996. –122с.
7. Малько Н. Основы техники дирижирования. – М.: 1965.
8. Металаев Л. Основы дирижерской техники. – М.: 1986.
9. Мусин И. Техника дирижирования. – Л.: 1967.
10. Ольхов К. Теоретические основы дирижерской техники. – Л.: 1984.
11. Олексюк О.М. Методика викладання гри на народних інструментах: навч. посібник. – К.: ДАКККіМ, 2004. – 133с.
12. Трофимчук О.І. Проблеми розвитку народно-інструментального жанру. Український оркестр народних інструментів: метаморфози жанру. // Народна музика. Ч.1. – Рівне, 2005.

Додаткова література:

1. Гинзбург Л. Дирижерское исполнительство. – Л.: 1975.
2. Калинин М., Подуровский Ю. Практические советы руководителям оркестров и ансамблей народных инструментов. – М.: 1979.
3. Лагутин Ю. Техника дирижирования и дирижерская практика / Учебное пособие. – М.: МГИК, 1990.
4. Лайнсдорф Е. В защиту композитора. – М.: 1983.
5. Лістратов В. Проблеми розвитку народно-інструментального жанру. Український народний оркестр: шлях формування тембру. // Народно-

інструментальне мистецтво №2 –2005: (науково-методичне видання). – Рівне, 2005. – С.3-5.

6. Мархлевський А. Практичні основи роботи в хоровому класі. – К.: 1986.
7. Пігров К. Керування хором. – К.: 1956.
8. Турчин Г., Кашинчар А. Дирижерская практика. – Ровно, 1987. – 24 с.

Методичні посібники:

1. Димченко С.С. Диригування. – Рівне, 1997.
2. Лапченко В. Методика початкового навчання гри в оркестрі народних інструментів. – К.: Муз.Україна, 1985. – 64с.
3. Роль динаміки в оркестровому исполнительстві: метод. рекомендації. / Сост. В.Пипченко. – Ровно, 1986. – 26с.
4. Трофимчук О.І. Школа колективного музикування: навчально-методичний посібник. – Рівне, 1993. – 146с.
5. Трофимчук О.І. Школа колективного музикування: навчально-методичний посібник. – Рівне, 1993. – 146с.

Навчально-методичне видання

ДИРИГЕНТСЬКО-ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА

Програма навчального курсу
(за вимогами кредитно-модульної системи)
для студентів спеціальності 6.020205 “Музичне мистецтво”
спеціалізація “Народні інструменти”

Автор-укладач:
завідувач кафедри народних інструментів ІМ РДГУ,
проф. **Мельничук С.Ф.**

Підписано до друку 25.11.2009 р.
Формат 60X84 1/16. Папір офсетний.
Умовн. Друк. арк. 0,54. Наклад 50 примірників.
Замовлення № 285/2

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м.Рівне, вул. С.Бандери, 12

Мельничук С.Ф. ДИРИГЕНТСЬКО-ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА.
Програма навчального курсу (за вимогами кредитно-трансферної
системи) для студентів спеціальності 6.020205 “Музичне мистецтво”. –
Рівне: РДГУ, 2010. – 15 с.

ББК 85. 315. 1 р
УДК 785. 11

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2010 р.